

Nr 53

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om statsmonopol på tillverkning av tobaksvaror, m. m., såvitt propositionen hänvisats till bevillningsutskottet, jämte i ämnet väckta motioner.

I en den 23 mars 1961 dagtecknad proposition, nr 115, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll, föreslagit riksdagen att

dels antaga vid propositionen fogade förslag till

- 1) lag om statsmonopol på tillverkning av tobaksvaror; samt
- 2) förordning om tobaksskatt;

dels ock bemyndiga Kungl. Maj:t att med Aktiebolaget Svenska tobaksmonopolet träffa överenskommelse om de ändringar i gällande avtal angående utövandet av statens tobaksmonopol, som föranledes av nyssnämnda lagförslags antagande.

Propositionen har såvitt avser det under 2) framlagda författningsförslaget hänvisats till bevillningsutskottet och i övrigt till behandling av lagutskott.

Beträffande *propositionens huvudsakliga innehåll* må här anföras följande.

I propositionen föreslås att det nuvarande systemet med riktprissättning på tobaksvaror skall slopas, det statliga monopolet i fråga om import av sådana varor upphävas och statens tobaksnämnd avskaffas. Importmonopolens avskaffande föranleder en ändring av reglerna för tobaksskattens uttagande; skatt skall i fortsättningen erläggas direkt av enskild importör till kontrollstyrelsen. I samband härmed moderniseras beskattningsförfarandet i anslutning till de principer, som varit vägledande vid senare års lagstiftning på punktskatteområdet.

Monopolbestämmelserna skall enligt förslaget upptagas i en ny lag om statsmonopol på tillverkning av tobaksvaror, medan skattebestämmelserna — till skillnad mot vad som hittills varit fallet — intages i en särskild förordning om tobaksskatt.

Den nya lagstiftningen är avsedd att träda i kraft den 1 juli 1961.

Det ovan under 2) upptagna författningsförslaget är av följande lydelse.

Förslag
till
förordning om tobaksskatt

Häri genom förordnas som följer.

1 §.

Till staten skall enligt bestämmelserna i denna förordning erläggas särskild skatt (*tobaksskatt*) för

a) cigarrer, cigariller, cigaretter, röktoak, snus och tuggtoak (ur tulltaxenummer 24.02); samt

b) cigarettpapper i detaljförpackning (ur tulltaxenummer 48.10).

Skatt skall dock icke utgå för tobaksvaror och cigarettpapper, vilka av resande eller av person, som varit anställd på fartyg men därifrån avmönstrar, medföras från utrikes ort och äro avsedda för hans eget eller hans familjs personliga behov eller utgöra gåva till närstående person för dennes personliga bruk. Intill myckenhet som Kungl. Maj:t bestämmer må skattefrihet jämväl åtnjutas för tobaksvaror och cigarettpapper, som inkomma till riket såsom gåva till enskild person för dennes eget bruk.

I de i andra stycket avsedda fallen skall, där tullfrihet ej åtnjutes, i stället för skatt erläggas för dessa fall särskilt stadgad tull.

2 §.

För tobaksvara utgår skatten med nedan angivna, i förhållande till varans myckenhet bestämda belopp, nämligen:

Varuslag	Vikt för 1 st. gram	Belopp för	
		1 st. öre	1 kg kr.
Cigarrer och cigariller grupp I	t. o. m. 1,7	9,5	—
» II	över 1,7 t. o. m. 3,0	12,0	—
» III	» 3,0 » 5,0	12,4	—
» IV	» 5,0	16,8	—
Cigaretter » I	t. o. m. 0,85	6,9	—
» II	över 0,85	11,4	—
Röktoak		—	54: 25
Tuggtoak		—	21: 60
Snus		—	9: 10

För cigarettpapper utgår skatten med 2 öre för varje blad, avsett för framställning av en cigarett.

3 §.

Skattskyldighet inträder

a) då vara av den som är registrerad enligt 5 § levereras till köpare, som icke är sålunda registrerad, eller tages i anspråk för annat ändamål än försäljning eller ock, vid avregistrering, ingår i hans lager; samt

b) då vara av annan än registrerad införes till riket.

Skattskyldig är i fall som avses i första stycket a) den registrerade och eljest den för vars räkning införseln äger rum.

4 §.

I fråga om skatt som skall utgå annorledes än vid införsel till riket är kontrollstyrelsen beskattningsmyndighet. Därvid skall vad i förordningen om förfarandet vid viss konsumtionsbeskattning är stadgat äga tillämpning. Kontrollstyrelsen äger utfärda de föreskrifter rörande redovisning och särskilda kontrollanordningar som styrelsen finner erforderliga för skattekontrollens utövande.

Där skatt skall utgå vid införsel är generaltullstyrelsen beskattningsmyndighet. Bestämmelserna i 46 § nyssnämnda förordning skola gälla jämväl beträffande införsel.

5 §.

Den som inom riket tillverkar tobaksvaror eller cigarettpapper är skyldig att vara registrerad hos kontrollstyrelsen samt att för sådant ändamål göra anmälan till styrelsen.

Den som för återförsäljning till riket inför tobaksvara må, där införseln är av större omfattning eller eljest särskilda skäl därtill äro, efter ansökan registreras hos kontrollstyrelsen.

Om verkställd registrering skall kontrollstyrelsen utfärda bevis.

Inträder ändring i förhållande, varom uppgift lämnats i anmälan eller ansökan, skall kontrollstyrelsen underrättas härom.

6 §.

Deklaration till kontrollstyrelsen skall avlämnas för varje kalendermånad, varunder skattskyldighet inträtt.

Deklaration skall insändas inom en månad efter varje beskattningsperiods utgång. Kontrollstyrelsen äger medgiva att deklARATION må insändas senare än nu sagts, dock inom tre månader efter utgången av den beskattningsperiod deklARATIONEN avser.

7 §.

I deklARATION må avdrag göras för vara, som

a) förvärvats för återförsäljning och för vilken skattskyldighet tidigare inträtt,

b) återtagits i samband med återgång av köp,

c) av den skattskyldige eller för hans räkning utförts ur riket eller till svensk frihamn, eller ock upplagts på provianteringsfrilager eller med fartyg eller luftfartyg såsom proviant utförts ur riket,

d) levererats för att enligt vad därom särskilt stadgas på tullflygplats försäljas till flygpassagerare, samt

e) försålts till den som enligt 8 § punkten 1, 2 eller 3 tulltaxeförordningen äger åtnjuta tullfrihet för varor, som införas till riket.

På särskild prövning av kontrollstyrelsen ankommer, huruvida och i vad mån avdrag jämväl må göras för vara,

a) som återtagits annorledes än i samband med återgång av köp,

b) som tillhandahållits för framställning av enligt denna förordning icke skattepliktiga varor,

c) som tillhandahållits för vetenskapligt, medicinskt eller likartat ändamål,

d) som tagits i anspråk för provning; samt

e) vars försäljning förorsakat den skattskyldige förlust på grund av bristande betalning från köparen.

8 §.

Skatt, som skall utgå vid införsel till riket, erlægges i den ordning som är föreskriven beträffande tull. Även i övrigt skall vad i gällande författningar stadgas i fråga om tull i tillämpliga delar lända till efterrättelse beträffande sådan skatt.

9 §.

Kungl. Maj:t äger föreskriva att tobaksvara må förekomma till försäljning inom riket endast i originalförpackning försedd med särskild kontrollstämpel.

10 §.

Om ansvar i vissa fall för den, som i deklaration lämnat oriktig uppgift, stadgas i skattestrafflagen.

11 §.

Bryter någon mot föreskrift som meddelats med stöd av 9 § dömes till dagsböter eller fängelse i högst sex månader. I ringa fall skall dock ej till straff dömas.

12 §.

Har någon förövat gärning, som avses i 11 §, skall tobaksvara, som varit föremål för gärningen, förklaras förverkad till kronan; finnes varan ej i behåll, skall i stället värdet förklaras förverkat. Är påföljd som nu sagts uppenbart obillig, må den helt eller delvis eftergivnas.

Vad i första stycket sägs skall ej gälla mot den som i god tro förvärvat varan eller särskild rätt därtill.

Med tobaksvara, som förklarats förverkad enligt denna förordning eller lagen om straff för varusmuggling, skall förfaras på sätt Kungl. Maj:t förordnar.

13 §.

Kungl. Maj:t äger utfärda för tillämpning av denna förordning erforderliga föreskrifter.

---

1. Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1961. Förordningens bestämmelser skola äga giltighet redan före ikraftträdandet med avseende på åtgärder som erfordras för tillämpningen därefter.

2. Den som vid den nya förordningens ikraftträdande bedriver verksamhet som avses i 5 § första stycket skall utan anmälan registreras hos kontrollstyrelsen från och med den 1 juli 1961.

3. Förekommer i lag eller författning hänvisning till eller avses däri eljest stadgande, som ersatts genom bestämmelse i den nya förordningen, skall den bestämmelsen i stället tillämpas.

Till utskottet har hänvisats den i anledning av propositionen väckta motionen II:773 av herrar *Darlin* och *Christenson* i Malmö, vari hemställts, att riksdagen vid behandlingen av proposition nr 115 måtte avslå förslaget om kontrollstämpling av tobaksvaror, samt att vederbörande utskott måtte vidtaga härav erforderliga ändringar i förslaget till förordning om tobaksskatt.

Till behandling i detta sammanhang har utskottet jämväl upptagit följande vid riksdagens början väckta, till bevillningsutskottet hänvisade motioner, nämligen de likalydande motionerna I: 9 av herr *Gustaf Elofsson m. fl.* samt II: 17 av herrar *Larsson* i Borrby och *Nilsson* i Bästekille, vari hemställts, »att riksdagen måtte besluta att höja tullsatsen för importerad oarbetad tobak (blad och stjälk) från nuvarande 1 krona till 3 kronor per kg».

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för de i motionerna framförda yrkandena, får utskottet, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, hänvisa till motionerna I: 9 och II: 773.

Rörande motiveringen för de i propositionen framlagda förslagen hänvisar utskottet till statsrådsprotokollet den 2 februari 1961. Redogörelsen härutinnan återfinnes under följande rubriker å nedan angivna sidor i propositionen, nämligen

- I. Inledning, s. 9—10.
- II. Riktprissättningen — importmonopolet — tobaksnämnden, s. 10—20.
- III. Uppbörderna av skatt och tull, s. 20—24.
- IV. Kontrollstämpling, s. 24—27.
- V. Skatt och tull på cigaretter, s. 27—35.
- VI. Övriga frågor, s. 36—40.
- VII. Departementschefens hemställan, s. 40.

I fråga om innehållet i lagrådets den 21 mars 1961 avgivna utlåtande samt det propositionen bilagda statsrådsprotokollet över finansärenden för den 23 mars 1961 tillåter sig utskottet hänvisa till propositionen (s. 41—42).

Av innehållet i *de föreliggande motionerna* må här återges följande.

Motionärerna i de likalydande motionerna I: 9 och II: 17 framhåller, att de senaste årens prisstegringar, särskilt beträffande arbetskraften, ställt tobaksodlingen inför stora svårigheter, mest beroende på att odlingen icke i något avseende kan mekaniseras; såväl sättning, hackning, topping, tjuvning och skördearbete måste fortfarande utföras manuellt. Det tullskydd som fastställdes 1914 utgör, uppges det i motionerna, 1 krona per kg oarbetad tobak (blad och stjälk). Detta skydd får numera, med hänsyn till det kraftigt ändrade penningvärdet, betraktas som alldeles för lågt för att den svenska tobaksodlingen skall kunna skyddas. I övrigt har odlingen under senare år följt med utvecklingen, och växtförädlarna har fått fram tobakssorter som kan användas vid cigarettillverkningen. Dessa sorter odlas nu fältmässigt, vilket ökar odlingens värde från beredskapssynpunkt.

Till stöd för yrkandet i motionen II: 773 anföres i huvudsak följande. Förslaget till förordning om tobaksskatt innehåller bl. a. regler som ger Kungl. Maj:t rätt att föreskriva att tobaksvaror må förekomma till för-

säljning inom landet endast i originalförpackning, som är försedd med särskild kontrollstämpel. Detta stämpningsförfarande saknar betydelse från såväl prisreglerings- som beskattningssynpunkt. Det enda motiv som kan anföras för kontrollstämplingen är att den anses ha en viss betydelse såsom bevismedel vid bekämpning av smuggling. I propositionen upplyses att Kungl. Maj:t vid bifall till förslaget har för avsikt att begränsa stämpningsförfarandet till att avse endast cigaretter. Förslaget avstyrkes av kontrollstyrelsen under hänvisning till de ökade kostnader och det betungande administrativa merarbete som ett genomförande av detsamma skulle medföra. Styrelsen anför vidare att det synes tveksamt om kontrollstämplingen kan ha någon större betydelse för smugglingsbekämpningen, då tobaksvaror som införes av resande inte kontrollstämplas. Även flertalet av de näringsorganisationer som har yttrat sig över förslaget har uttalat sig i avstyrkande riktning. Då det enligt motionärernas uppfattning inte föreligger tillräckligt vägande skäl för ett bibehållande av stämpningsförfarandet, föreslås att detsamma slopas.

Utskottet har under hand infordrat yttrande över motionerna I: 9 och II: 17 från *Aktiebolaget Svenska tobaksmonopolet*, som bl. a. anført följande.

Då i motionerna föreslås, att råttobakstullen höjes »från nuvarande 1 krona till 3 kronor per kg» torde avsikten vara, att den nuvarande subventionen skall ersättas av en råttobakstull av angiven storlek. Innan vi yttrar oss om behovet av ökat skydd för den inhemska tobaksodlingen, synes det lämpligt att först beröra den tekniska frågan om det är lämpligt att ett skydd för odlingen ges formen av en råttobakstull. Eftersom råttobak är en jordbruksvara, föreligger enligt EFTA-konventionen i och för sig inte något hinder att införa en råttobakstull. En sådan åtgärd skulle emellertid innebära en höjning av den fiskala belastningen på tobaksvaror av inhemsk tillverkning, medförande prishöjning på dessa varor och en försämring av den svenska tobaksindustrins konkurrensläge. Vid den relativt näraliggande tidpunkt, då tullskyddet gentemot övriga EFTA-länder helt bortfallit, skulle sålunda svenska tobaksvaror bli belastade med högre fiskala avgifter än tobaksvaror importerade från dessa länder. Denna uppenbarligen icke acceptabla effekt av en råttobakstull skulle kunna elimineras endast under förutsättning, att det är möjligt att vidtaga motsvarande sänkning av tobaksskatten på inhemska tobaksvaror. Den 1 januari 1960 skedde en omläggning av tobaksbeskattningen i syfte bland annat att anpassa den till EFTA-konventionen. Skatten på tobaksvaror, som tidigare var högre för importerade varor än för varor av inhemsk tillverkning, utgår sålunda numera efter samma normer för inhemska och importerade tobaksvaror, och skatteskyddet för den inhemska tillverkningen har omlagts till tull. Det kan starkt ifrågasättas om EFTA-konventionen tillåter en återgång till en beskattningsform, som innebär högre avgifter på importerade varor än på motsvarande varor av inhemsk tillverkning. Även om EFTA-konventionen i princip skulle tillåta detta, därest det kan visas att något faktiskt skydd härigenom icke beredes de inhemska varorna, är det emellertid med hänsyn till tobaksbeskattningens utformning inte tekniskt möjligt att bestämma skatten på de inhemska varorna så, att den totala avgiftsbelastningen på importerade och inhemska tobaksvaror av samma slag blir helt lika. Detta gäller inte endast beträffande

varuslagen cigarretter, cigarrer och cigariller, för vilka tillämpas en stycke-skatt, utan även för övriga varuslag, som beskattas efter den färdiga produktens vikt. Det förekommer nämligen stora variationer mellan olika märken ifråga om den i produkten ingående tobaken.

Av det anförda torde framgå, att skydd för den inhemska tobaksodlingen icke bör ges i form av tull på importerad råtabak.

Beträffande frågan om behovet av ökat skydd för den inhemska tobaksodlingen får vi framhålla följande.

Tobaksodlingen i Sverige är av ringa omfattning. Sålunda odlades föregående år tobak av 734 odlare på en areal av 162 hektar, varav 158 hektar i Kristianstads län. Skörden, som var av något över normal storlek, uppgick till 385 ton, motsvarande cirka 300 ton färdigbehandlad tobak. Under samma år förbrukade Aktiebolaget Svenska tobaksmonopolet i sin fabrikation cirka 9 950 ton utländsk råtabak. Den svenska tobaksskörden utgjorde alltså endast cirka 3 procent av förbrukningen av utländsk råtabak.

Den svenskodlade tobaken indelas efter metoden för tobakens torkning i 3 typer, nämligen: takmogen, eldtorkad och värmetorkad tobak. Den takmogna tobaken lufttorkas och är den typ, som sedan gammalt framställts här i landet. Den användes som råvara vid snustillverkningen. Den eldtorkade tobaken röktorkas över eld i specialbyggda lador. Även denna typ användes i snustillverkningen såsom ersättning för vissa importerade tobaksorter. Den värmetorkade tobaken, som torkas i lador med ett enkelt värmeledningssystem, användes som fyllnadsgods i röktoabak. År 1960 fördelade sig skörden på 244 ton takmogen, 129 ton eldtorkad och 12 ton värmetorkad tobak.

Prissättningen av tobaken i noga definierade kvalitetsklasser sker årligen före odlingssäsongens början av en prisnämnd, bestående av två representanter vardera för odlarna och Tobaksmonopolet samt en av Kungl. Maj:ts utsedd ordförande. Genomsnittspriset på tobak av 1960 års skörd utgjorde kr 4: 72 per kg, varför det sammanlagda av bolaget till odlarna erlagda beloppet uppgick till 1 818 000 kr.

Sedan lång tid tillbaka har Sveriges Utsädesförening, Svalöv, med anslag från bolaget bedrivit växtförädlings- och annan försöksverksamhet med svensktobak för att söka få fram bättre kvaliteter och sådana tobakstyper, som kan användas i röktoabaks- och cigarettillverkning. Det är ännu för tidigt att uttala sig om detta skall lyckas, men även om förädlingsverksamheten skulle resultera i för nämnda ändamål användbara kvaliteter, förefaller det osannolikt, att tobaken under normala förhållanden skall kunna framställas till samma priser, som motsvarande utländsk tobak betingar.

Trots den statliga subventionen av 80 öre per kg inköpt tobak åsamkas Tobaksmonopolet en merkostnad för användning av svensktobak. Storleken av bolagets subvention framgår av nedanstående uppställning. Som utgångspunkt har tagits 1960 års skörd av svensk råtabak, därvid jämföres de priser som debiteras fabrikationen för färdigbehandlad sådan tobak med debiteringspriserna för närmast motsvarande utländska råtabakssorter. Vid beräkningen av debiteringspriser för den svenska tobaken har givetvis avdrag skett för den statliga subventionen.

Sort	Nu gällande debiteringspris kr per kg	Debiteringspris på närmast motsvarande utländsk råtabak kr per kg	Prisskillnad kr per kg
Takmogen	6: 20	4: 75	1: 45
Eldtorkad	6: 40	4: 75	1: 65
Värmetorkad	7: 50	5: 10	2: 40

Prisskillnaden beräknad på 1960 års skörd

Sort	Inköp av 1960 års skörd kg	Beräknat svinn vid svettning % kg	1960 års skörd efter svettning kg	Pris- skillnad kr	Summa kr	
Takmogen	244 602	23	56 258	188 344	1: 45	273 098: 80
Eldtorkad	128 744	16	20 599	108 145	1: 65	178 439: 25
Värmetorkad	11 966	15	1 795	10 171	2: 40	24 410: 40
	385 312	20,4	78 652	306 660	1: 55	475 948: 45

Såsom framgår av uppställningen utgör bolagets subvention beräknad på 1960 års skörd cirka 476 000 kr eller kr 1: 55 per kg färdigbehandlad tobak. Då vikten på sådan tobak utgör cirka 80 procent av vikten på den från odlarna inköpta tobaken, uppgår subventionen beräknad på kvantiteten från odlarna inköpt tobak till kr 1: 24 per kg.

Med utgångspunkt från den gjorda beräkningen skulle alltså den statliga subventionen behöva höjas från 80 öre till något över 2 kr per kg för att bolaget icke skall belastas med en merkostnad vid användandet av svensk råtabak. Emellertid är det att förvänta, att prisdifferensen mellan svensk och utländsk råtabak kommer att ytterligare öka. Med hänsyn härtill torde den statliga subventionen för att fylla sitt ändamål behöva höjas till kr 2: 50 per kg tobak, som bolaget inköper från odlarna. Detta motsvarar i skyddshänseende en råtabakstull av 3 kr per kg.

Tobaksmonopolet har inget krav på att tobaksodlingen skall upprätthållas i fortsättningen. Den svenska tobaken är av kvalitetsskäl icke nödvändig som råvara vid tobakstillverkningen och kan ersättas med billigare utländsk råvara. Ur beredskapssynpunkt är odlingen icke av någon nämnvärd betydelse, då råtabak utan svårighet kan lagras och den skördade kvantiteten utgör knappt 3 procent av den totala råtabaksförbrukningen.

Den enda framtidsmöjligheten för den svenska tobaksodlingen är om pågående försöksverksamhet vid Svalöv skall resultera i att det framkommer nya tobakstyper, som är användbara för cigarrett- och röktoakstillverkning och som utan subvention kan säljas till priser icke överstigande dem, som betalas för jämförbar utländsk vara. Utsikterna att nå detta resultat torde emellertid vara små.

Odlarna är väl medvetna om läget och motionerna torde ha föranletts av att från bolagets sida vid föregående års prisnämndssammanträde klart sagts ifrån att med hänsyn till det hårdnande konkurrensläge, som uppkommer till följd av tullskyddets avveckling inom EFTA-området, bolaget icke kan fortsätta att betala betydande belopp i subvention till tobaksodlarna. Ur bolagets synpunkt är den svenska tobaksodlingen en ekonomisk belastning. Om statsmakterna skulle anse skäl föreligga, att denna odling erhåller det stöd som är erforderligt, för att tobaken prismässigt skall kunna hävda sig gentemot importerad tobak av jämförlig kvalitet, bör subventionen ges av staten och icke av bolaget.

Därest en höjning av den statliga subventionen icke kommer till stånd och prisnämnden skulle fastställa priser på svensktobak, som bolaget icke anser sig kunna acceptera med hänsyn till världsmarknadspriserna, blir bolaget nödsakat att successivt minska sina inköp. Detta måste leda till en minskning av den areal, på vilken tobak odlas. Hur en sådan minskning i praktiken skall genomföras är en fråga, som bör tas upp med odlarnas organisation.

Till utskottet har ingivits en inom *kontrollstyrelsen* upprättad promemoria angående skattskyldighetens inträde enligt förslaget till förordning om tobaksskatt.

Utskottet

I den förevarande propositionen föreslås bl. a. att det nuvarande systemet med riktpriissättning på tobaksvaror och det statliga monopoliet i fråga om import av sådana varor skall avskaffas. Propositionen behandlas i denna del av andra lagutskottet. I samband med slopandet av riktpriissättningen och avskaffandet av importmonopolet förordas en modernisering av beskattningsförfarandet i överensstämmelse med de principer, som tillämpats vid senare års lagstiftning på punktskatteområdet. Vidare föreslås att skattebestämmelserna, som för närvarande är intagna i lagen angående statsmonopol å tillverkning och import av tobaksvaror, skall överföras till en särskild förordning om tobaksskatt. Den nya lagstiftningen är avsedd att träda i kraft den 1 juli innevarande år.

Enligt nuvarande bestämmelser åligger det enskild importör att till tobaksmonopolet inbetala tull och skatt för av honom importerade tobaksvaror. Monopolbolaget inlevererar sedan mottagna tull- och skattebelopp till statsverket och erlägger därvid även tull och skatt för sin egen import och försäljning. Det i propositionen föreslagna uppördssystemet innebär, att såväl tobaksmonopolet som flertalet enskilda importörer skall äga rätt att hålla tobaksvaror i lager utan skattepåföring. Skatten skall av dessa erläggas först i samband med återförsäljning eller annat ianspråktagande av varan. Härför förutsättes emellertid att vederbörande är registrerad hos beskattningsmyndigheten, d. v. s. kontrollstyrelsen. Den som inte är registrerad skall enligt propositionsförslaget erlägga skatt till tullverket i samband med importen. Tull skall däremot alltid erläggas vid införseln.

Skattskyldighet inträder enligt förslaget till förordning om tobaksskatt bl. a. då vara av den, som är registrerad, levereras till köpare, som inte är registrerad. Härigenom kommer en registrerad importör med egen detaljförsäljning att även kunna inköpa tobaksvaror av inhemsk tillverkning från tobaksmonopolet, vilka varor utgör den övervägande delen av detaljförsäljningen, utan skattepåföring, medan tobakshandlare eller annan återförsäljare, som inte är registrerad, endast kan inköpa beskattade sådana varor. Detta innebär — såsom kontrollstyrelsen i en till utskottet ingiven promemoria framhållit — otvivelaktigt en diskriminering av de oregistrerade gentemot de registrerade återförsäljarna av tobaksvaror. Kontrollstyrelsen förordar med hänsyn härtill, att skattskyldighet skall stipuleras för varor, som registrerad importör inköper från tobaksmonopolet eller annan registrerad importör. Förslaget medför att en registrerad importör kommer att lagervålla både beskattade och obeskattade tobaksvaror. Ett sådant system tillämpas redan nu i vissa punktskatteförfattningar och har enligt kontrollstyrelsens utsago icke föranlett några svårigheter ur kontrollsynpunkt. Enligt utskottets mening är det angeläget att rådande konkurrensförhållanden såvitt möjligt inte rubbas genom den föreslagna omläggningen av beskattningen. Utskottet anser sig därför böra biträda kontrollstyrelsens förslag, att skatt-

skyldighet skall inträda även då registrerad återförsäljare köper varor från tobaksmonopolet eller annan registrerad importör. På grund härav bör orden »som icke är sålunda registrerad» i 3 § a) i förslaget till förordning om tobaksskatt utgå.

För närvarande gäller att tobaksvaror, som försäljes inom landet eller som av resande hit införes, skall vara försedda med kontrollstämpel. I propositionen förordas att stämplingsförfarandet skall bibehållas såvitt gäller cigaretter, som försäljes inom landet. Detta anses motiverat med hänsyn till att kontrollstämpeln har viss betydelse för att underlätta beivrandet av smuggling, som för närvarande endast förekommer i större omfattning i fråga om cigaretter.

I motionen II: 773 yrkas avslag på förslaget om kontrollstämpling. Enligt motionärernas mening kan en sådan anordning inte ha någon större betydelse för att bekämpa smuggling, när tobaksvaror som införes av resande inte blir stämplade.

Genom upphävandet av importmonopolet och övergången till helt fri prissättning på tobaksvaror är kontrollstämplingen inte längre erforderlig ur prisregleringssynpunkt. Enda syftet med stämplingsförfarandet blir att försäljningen av insmugglade cigaretter i någon mån försvåras. Även om kontrollstämpeln kan ha viss betydelse såsom bevismedel vid bekämpandet av smuggling, bör dess värde i detta hänseende icke överskattas. Andra bevaknings- och kontrollåtgärder torde i första hand böra tillgripas för att förhindra illegal försäljning av obeskattade tobaksvaror. Därtill kommer att det föreslagna stämplingsförfarandet medför icke oväsentliga kostnader för oregistrerade importörer och visst administrativt merarbete för tullverket. I likhet med motionärerna och flertalet remissmyndigheter anser utskottet därför övervägande skäl tala för att kontrollstämplingen av tobaksvaror tillsvidare helt slopas. Utskottet är därvid medvetet om att vissa risker föreligger för försäljning av obeskattade tobaksvaror. Slopandet av kontrollstämplingen bygger självfallet på en lojal medverkan från handels sida. Utskottet förutsätter även att kontrollstyrelsen genom erforderliga kontrollåtgärder inom handeln noga följer utvecklingen på området. Därest det visar sig ogörligt att på annat sätt förhindra insmuggling och illegal försäljning av tobaksvaror, bör det övervägas att åter införa bestämmelser om kontrollstämpling. Utskottets förslag medför att stadgandet i 9 § i förslaget till förordning om tobaksskatt utgår samt att efterföljande paragrafer till följd därav erhåller ändrad numrering.

De i propositionen i övrigt framlagda förslagen rörande tobaksbeskattningen anser sig utskottet böra biträda. Utskottet har heller inte funnit anledning till erinran i andra hänseenden än som framgår av vad ovan anförts mot det vid propositionen fogade förslaget till förordning om tobaksskatt.

Till behandling i detta sammanhang har utskottet även upptagit de vid riksdagens början väckta, likalydande motionerna I: 9 och II: 17 vari hemställts, att tullen å importerad oarbetad tobak skall höjas till 3 kronor per

kg. Som motivering för yrkandet har anförts att det skydd, som den inhemska tobaksodlingen åtnjuter, är för lågt med hänsyn till det förändrade penningvärdet.

Enligt gällande tulltaxa är råtabak samt avfall av tobak (tulltaxenr 24.01) fria från tull. Med bifall till propositionen nr 192/1924 beslutade 1924 års riksdag, att den tidigare utgående tullen på oarbetad tobak och färdiga tobaksvaror skulle upphävas och inarbetas i den för färdiga tobaksvaror utgående skatten. Råtabakstullen utgick dessförinnan med en krona per kg. Dess syfte att skydda den inhemska tobaksodlingen tillgodosågs på så sätt, att i monopolförordningen infördes en föreskrift om att för varje kilogram av inom riket odlad tobak, som monopolet inköper för tillverkning av tobaksvaror, monopolet skulle tillgodoföras ett belopp av 80 öre. Denna bestämmelse finns även intagen i övergångsbestämmelserna till det i förevarande proposition framlagda förslaget till lag om statsmonopol på tillverkning av tobaksvaror.

Motionärerna torde med yrkandet i motionerna avse, att den nuvarande subventionen skall ersättas med en råtabakstull. En sådan åtgärd skulle, såsom tobaksmonopolet anført i infortrat yttrande över motionerna, innebära en höjning av den fiskala belastningen på inom landet tillverkade tobaksvaror samt medföra prishöjning på dessa varor och en försämring av den svenska tobaksindustriens konkurrensläge. Det kan vidare ifrågasättas om EFTA-konventionen tillåter en återgång till en beskattningsform, som medför högre avgifter på importerade varor än på motsvarande varor av inhemsk tillverkning. Även om så skulle vara fallet är det emellertid inte möjligt att bestämma skatten så, att avgiftsbelastningen på importerade och inhemska tobaksvaror av samma slag blir helt lika. Av anförda skäl anser utskottet, att skyddet för den svenska tobaksodlingen inte bör ges i form av tull på råtabak, utan att man tills vidare bör bibehålla den nuvarande subventioneringen, som medger höjda priser på från de svenska odlarna inköpt tobak. Andra lagutskottet har i sitt utlåtande nr 49 för sin del inte funnit skäl att frångå det förslag, som härutinnan framlagts i propositionen.

Med det anförda avstyrker utskottet bifall till de likalydande motionerna I: 9 och II: 17.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

1) att riksdagen — med förklarande att Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 115, såvitt densamma hänvisats till bevillningsutskottet, icke kunnat av riksdagen oförändrad antagas samt med bifall till motionen II: 773 av herrar Darlin och Christenson i Malmö — måtte antaga det vid propositionen fogade förslaget till förordning om tobaksskatt med de ändringar att 3 § erhåller följande såsom *utskottets förslag* betecknade lydelse, att 9 § utgår samt att till följd därav 10, 11, 12 och 13 §§ i proposi-

tionsförslaget erhåller numreringen 9, 10, 11 respektive 12 §.

Kungl. Maj:ts förslag

3 §.

Skattskyldighet inträder
a) då vara av den som är registrerad enligt 5 § levereras till köpare, *som icke är sålunda registrerad*, eller tages i anspråk för annat ändamål än försäljning eller ock, vid avregistrering, ingår i hans lager; samt

b) då vara — — — — — till riket.

Skattskyldig är — — — — — äger rum.

2) att de likalydande motionerna I:9 av herr Gustaf Elofsson m. fl. samt II:17 av herrar Larsson i Borrby och Nilsson i Bästekille icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 12 maj 1961

På bevillningsutskottets vägnar:

JOHN ERICSSON

Närvarande:

från första kammaren: herrar John Ericsson, Hagberg, Einar Eriksson, Spetz*, fröken Ranmark, herrar Gustaf Elofsson*, Oscar Carlsson, Yngve Nilsson*, Wårnberg* och Kronstrand; samt

från andra kammaren: herrar Allard, Kårrlander, Wiklund i Öjebyn*, Engkvist, Gustafson i Göteborg, Magnusson i Borås, Christenson i Malmö, Darlin, Forsberg och Nilsson i Tvårålund*.

* Icke närvarit vid justering av betänkandet.

Reservationer

I) av herrar *Oscar Carlsson, Allard, Kärrlander, Wiklund* i Öjebyn, *Engkvist* och *Forsberg*, vilka ansett att utskottets yttrande och hemställan bort ha följande lydelse:

»I den — — — (= utskottet s. 9 rad 2 uppifrån — s. 10 rad 15 uppifrån) — — — blir stämplade.

I likhet med departementschefen anser utskottet, att kontrollstämplingens betydelse för att underlätta beivrandet av smuggling och skattefri försäljning av tobaksvaror inte bör underskattas. Generaltullstyrelsen, som har ansvaret för bekämpandet av smuggling och vars uppfattning därför bör tillmätas särskild betydelse i förevarande sammanhang, har bestämt motsatt sig att kontrollstämplingen slopas. Med hänsyn till att endast cigarrer är föremål för smuggling i större omfattning bör emellertid kontrollstämplingen, såsom föreslagits i propositionen, inskränkas till detta varuslag. Den förordade utformningen av stämplingsförfarandet torde heller inte medföra mer betydande besvär eller större kostnader för tobaksmonopolet och registrerade importörer. I praktiken har det visat sig svårt att upprätthålla stadgandet om kontrollstämpling av tobaksvaror, som medföres av resande. De kvantiteter det här rör sig om är dock alltför obetydliga för att ge utrymme för försäljning. Utskottet har därför inte något att erinra emot att stämplingsförfarandet slopas i fråga om tobaksvaror, som införes av resande. Med det anförda tillstyrker utskottet propositionsförslaget om kontrollstämpling av cigarrer och avstyrker således bifall till motionen II: 773.

De i — — — (= utskottet s. 10 rad 7 nedifrån — s. 11 rad 11 nedifrån) — — — och II: 17.

Under återopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

1) att riksdagen — med förklarande att Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 115, såvitt densamma hänvisats till bevillningsutskottet, icke kunnat av riksdagen oförändrad bifallas samt med avslag å motionen II: 773 av herrar *Darlin* och *Christenson* i Malmö — måtte antaga det vid propositionen fogade förslaget till förordning om tobaksskatt med den ändringen att 3 § erhåller följande såsom *utskottets förslag* betecknade lydelse.

Kungl. Maj:ts — — — (= utskottet s. 12 rad 3 — rad 17 uppifrån) — — — riksdagens åtgärd.»

II) av herrar *Gustaf Elofsson* och *Yngve Nilsson*.